

IGI NAMBA TU PAULO MENE KORINTI EMO ENO GAENA

Paulo mene Masedonia provinsra atu mitasani aune igi ewiya Tuwara dubu Korinti nape atu nasani nauwa aeno gaena. Korinti awiya Akaya provinsra atu mitauna. Paulo mene susuwa eyao eno igi ewiya gaena: Tito mene Korinti nape atu nawe doro yesese yero Paulo taungno Korinti emora ungwe yenu Paulo mene nigiro eyero gigina ara: “Igi gitau gaewang awiya zazagairo ena mene dubo darawa yewa, arata ena mene dubo oko darawa yao nasani na aposolo me okowa ayero sinowa.” Paulo mene ayero giro nung aposolo me auna susuwa gaya me yaise igi ewiya gaena. Nupema Korinti emo mene moni pu dekaongna gairo Tuwara dubu ena bogamasa awiya soremaese sena.

¹ Na Paulo. Na Tuwa Bayaura bera Yesu Kristora aposolo yewang na aune otao naname Timoti, nato Tuwara dubu Korinti nape atu nowa, aune Tuwara emo bauno Akaya provinsra atu nowa, niye aeno igi ewiya gainenato ara. ² Mama naname Tuwa Bayau aune Tuwa naname Yesu Kristo nunato-una atu bayao monone kasa ye niniae-una gairo mitaise.

Paulo mene Tuwa Bayau bowi yena.

³ Tuwa naname Yesu Kristora Maung Tuwa Bayau nung awiya bowi yanene. Nung yoamaora maung aune soreuno korayaora maung

yero noiya. ⁴ Nung yaya-biyaya daigairo nanae-una atu kasa yero noi nae sorepunoia. Arare Tuwa Bayau mene nae sorepunoia deka ayero nae otao mani ena yaya-biyayara mokora atu naya giro soremari nenane ara. ⁵ Yaya-biyaya Kristo mene tauna yaya deka amimene nanae-una atu bainakama kasa yero noiya, deka ayero soremao nuna bainakama amimene nae sorepunoia. ⁶ Nanae-una atu yayare dubo minaore kasa yero noiya, awiya ninae-una atu soreuno korayaore mene kasa yaise sero nanae-una atu bere kasa yero noiya. Arata soremao nanae-una atu kasa yero noiya, awiya ninae-una atu dema kasa yaise sero ayero yero noiya. Yayare dubo minaore nanae-una atu kasa yero noiya deka amimene ninae-una atu kasa yero noi niye putoungne dodopinasani soremao dekaongka awiya tapunowa. ⁷ Arare nae niye eno kotung-katung oko yao, eyero gosinonane ara. Niye yaya-biyaya dipunonane deka ayao dipunasani soremao pupunonane deka ayao dema pupunowa ara.

Tuwa mene Paulo otao maine magayaora atu besena.

⁸ Nae Asia provinsra atu yaya-biyaya tame nasani naungwane awiya niye oko gaota nowa, sana nigipu. Atu nona mou-mesayao bainakama nae dimao ine teng oko amimene nanae-una tame witiro patinu nae putoung aung yewangne. ⁹ Ayero “Magayaora gerao nenane” ayero sewangne. Arata awiya tebeba oko kasa yena. Putoung nanae ganane wosiro baingtai Tuwa

Bayau magayao uwinoi seka yero nowa nung dekaongka awiya tumo diyanenese sero nona awiya nanae-una atu kasa yena ara. ¹⁰ Nune nae magayonine sero iwora waweng atu sorero puna, ayero nupema sorero pumariniya. Nung nae sorero pumaise sero nung tumo didinasani nuna-una atu desetitinonane ara. ¹¹ Ayero niye isa mene nae sorepunaya Tuwa Bayau nung mono nuna-una atu mitoiya amimene nae soremai aune emo bauno witao mene soremao nuna nanae-una atu kasa yariniya awiya giro Tuwa Bayau bowi yaese.

Paulo mene gitau Korinti emo eno ge iwao ge oko sena.

¹² Nae nona zo eno naka naetope gosinonane iwaing yero noiya; nupema dubo nanae auna eo yero noiya. Nona awiya eyao era. Nae emora benaungna atu nona zo opene pungyero oko yero nonane. Nae tani iwawaing gege emo bauno enana benaungna atu yero nonane, tani awiya daigati nasani niye eno tani iwaing-kawaing yero nonane. Awiya tawingna kotumao bainakama mitiya auna desetiti nasani okowata, Tuwa Bayaura soremaora atu desetiti nasani ayero yero nonane ara. ¹³⁻¹⁴ Nae ge puingti nasani oko, ge me gege sinasani gainonane zazagairo nigitinowa ara. Niye gitau susuwa nanae maingkota nigwiwa, amaze niye yeme nigiro baingtaese aratapunena. Niye susuwa nanae yeme nigiro baingtiro nae eno yawa yawa yarineya. Dekka ayero Tuwa Yesura be baina kasa yai aune nae niye eno yawa yawa yarineneane. ¹⁵⁻¹⁶ Niye na eno yawa yawa yero nowa ayero kotupunasani giro gitau eyero

yari sewang: Na Masedonia provinsra babari sero bere gitau ninae-una buro niye giro aune Masedonia provinsra baungno nete kapetegairo buro niye nupema garinena. Na be etobe ninae-una bumana yawa yawa etobe yarineya ayero sewang. Na ninae-una bere gitau buro aune Masedonia provinsra baungno nete nupema kapetegairo buro ninae-una yana ena mene na kora yero iyengtaya Yudaya tawingna babari sero kotumuwang. ¹⁷ Na ayero yari sero aune yangduwang, arare niye na eno eyero sineita, “Paulo nung ge iwao emo. Nung nona yari sero aune dubo eto yero noiya.” Na nona yari sero taung nana gege kotupunasani “Yore, na yarinena,” nupema, “Aungwa, na oko yarinena,” ayero sinonita? Aung ara. ¹⁸ Tuwa Bayau nung ge me saora maung noiya, arare na ge niye eno sinona awiya dubo eto yero nasani “Yore” asinasani “Aung” asinasani ayero nasani oko yero nona. ¹⁹ Tuwa Bayaura Mani Yesu Kristo, na aune Siluanoto Timoti nae ninae-una atu ge nuna tugata yewangne, nung amimene sero yangduwao emo oko yero noiya. Aung ara. Nung sero dimao emo gege ara. ²⁰ Nona Tuwa Bayau mene yari sinauna awiya Kristora burora atu kasa yero noiya. Aeno name Tuwa Bayaura yazo de ika gatinasani Yesura yazo yau sinasani “Yore, me yaise,” ayero susuuno sinonane. ²¹⁻²² Tuwa Bayau nung nuka nutope nae aune niye aune awiya gerao emo nuna Kristo auna-una atu susupunoi me taungno tau yero nonane. Nung nuka nutope Oweno nuna dubo naname-una pugati nasani name dema buro nuna yanenese gerena. Ayero

yenu Oweno mene dubo naname zawang yaine yenu Tuwa Bayau mene name mani awiso nuna me gosinoiya. Nupema Oweno pumuwangne awiya nona me baina ago pumanenese sena auna agewa gitau pugaina ara. Arare ago nung nona me baina name eno pugariniya, awiya gosinonane me yero noiya.

²³ Na Korinti nape buro niye gona yana dubo minao kasa yoiye sero, na oko bumao yangduwang ara. Na ge memoko sinena, awiya Tuwa Bayau mene gosiniya. ²⁴ Arare niye tumo diyaora nagibo papatinasani nono yero narinei, auna sao tauyao ge awiya nanae sari oko sinenane. Niye tumo diyaora atu tau yero dodopinowa. Arata ninae-una atu dubora yawa yawa yao kasa yaise sero wina-soreung nasani aune buro yero nonane ara.

2

Paulo mene Korinti nape oko kapetegao yena auna ge.

¹ Na ninae-una buro niye gona yero dubo minao nupema niye eno tamoni sero, na kotungno giro oko bumao yangduwang. ² Nane dubo minao niye eno tamana awe mene dubo minao nana kora yariniye? Na kora yao emo kau yatena. Noeno oko, na dubo minao niye eno tamateni siya, awiya gona yana dubo minarineya amimene nono yero dubo minao nana kora yatei? ³ Ge zo ninae-una atu mitoiya awiya oko kora yao yaya na bumana aune niye nao iwaing okowata, nao meko na eno yaya na dubo minao tamoni sero, na gitau igi gaero ge awiya kora yaya aung yaise sewang ara. Na niye eno eyero kotumuwang tau

yena ara: “Ge awiya kora yaya aung yai aune na yawa yawa yarinena. Nupema nane yawa yawa yana aune Korinti emo bauno apakana yawa yawa yarineya.”⁴ Na moko nana mene mou yenu niye eno yaya maingkoka oko, yaya bainakama tapunasani zi dema sinasani aune niye eno igi gitau gaewang ara. Awiya niye dubo minao baina tamaese okowata, dubo nana ninae-una tau-tataware yao mitoiya, amaze gaese sero igi awiya gaewang arauwa.

Paulo mene Korinti emo zo pasena yena auna pasena yangduwaese sena.

⁵ Ninae-una zo mene dubo minao tauna amimene na eno oko, niye eno dubo minao tauna; nupema na nung gera pugairo ge bainakama sinasani niye apakana aeno tauna ayero oko sarinena. Nung ninae-una ena eno yena ayero sinena. ⁶ Niye daigairo mene igi nana gitau gaewang awiya giro emo awiya gera pugairo puro daung gaiwa awiya gosinena teng niya. ⁷ Arare nung pasena nuna eno dubo minaore nete gera yoiye sero, niye pasena nuna yangdotinasani soreuno kora-makora yepu. ⁸ Aeno niye nupema nung aune otao nasani mono pumaese sinena ara. ⁹ Na gitau niye gaero gari sero igi gaewang, awiya ge nana apakana dimarineita darinei, awiya gari sero gaewang ara. ¹⁰ Niye emo zora pasena yangduwaya na deka ayero pasena nuna yangduwarinena. Pasena yena amimene pasena na eno yena aine niya aeno na pasena awiya yangdotinena. Na pasena nuna yangdotinasani niye kotupunasani Kristora benaungna atu

yangdotinena ara. ¹¹ Awiya Sanda mene name puro wosoije sero, emo auna pasena yangdotinena. Nung name eno meko yari kotupunoiya auna susuwa awiya oko kau nenane.

Paulo Troas nape atu Tito kau yero dubo mou yena.

¹² Na Troas nape kasa yewang Kristora Bowi Iwaing sanese auna nagibo Tuwa mene na eno gipena ara. ¹³ Arata otao nana Tito nung ninae-una atu mena ozaung oko kapetegao yena, arare na nung kau yero dubo nana mou yenu giro Troas emo yangdoro nung towang atu tamari sero Masedonia provinsra bumuwang ara.

¹⁴ Arata Tuwa Bayaura yazo de ika yanene! Nung nae soreuno gitau noi nae Kristora putoung mene iwo nuna puro wowosinonane. Nung nae burora iyengtiti noi bautunonane boingsa sereyao mene garo topetitinoiya ayero ge nuna mene tawing sero topetiro bautunoiya. ¹⁵ Nae sere iwaing ine yero nonane. Sere amimene Tuwa Bayaura-una kasa yero noi yupunoi Kristora sere iwaing yero noiya. Sere amimene emo bauno iwaing yaora nagibora atu nowa, arita emo bauno gera yaora nagibora atu nowa, awong auna-una atu kasa yero noiya ara. ¹⁶ Arare gera yaora nagibora atu yero nowa awong sere awiya yupunowa nunae-una toitinoi “Na magayarinenana” ayero sinowa ara. Arata iwaingna nagibora atu nowa awong awiya yupunowa mokora toiro nao iwaingna sere ine yero gaitinoi “Na nao iwaing tamarinena” ayero sinowa ara. Buro ayao ine awiya emo nono yao mene yai

teng yariniye? ¹⁷ Nae dubo dekaongka yero nasani Tuwa Bayaura berata Tuwa Bayaura ditira Kristora-una desetiti nasani ge tugata yero nonane, nae ayao amimene gege buro awiya yao teng niya. Nae emo daigairo mene yero nowa ayero oko yero nonane. Awong Tuwa Bayaura ge tugata yaora buro awiya gosinowa moni tamaora buro nunae ine yero noiya.

3

Paulo nung tairo nao seka auna buro-mani yero nauna.

¹ Na naka natope ge ayero sesena awiya giro niye na taung nupema puro wiwitinena ayero sarineita? Ayero oko sepu. Emo ena mene ninae-una buro kasa yero awong gaya iwaing yaese sero susuwa nunae keregaora igi emo ena mene gitau gaewa amaze niye gipinowa, ayero yanese sineita? Nupema susuwa nana keregaora igi nika niyeto pe gaero pugaiwa awiya gipana gari sineita? ² Ayero oko yarinena. Noeno oko, yazo nana de ika gaora igi awiya niye ara. Ge awiya dubo nana-una pugainu mitoiya. Nupema emo bauno apakana amimene ge awiya gosinowa ara. ³ Na ninae-una atu buro yewang niye ge nigiro igi nana ine yewa ara. Igi awiya Kristo mene gaena, auna susuwa daung-mokera mitiya ara. Nung igi awiya ink mene oko, Tuwa Bayau putoung Owenone mene gaena. Nupema daba tame oko, emo baunona dube atu gaena ara.

⁴ Na buro nana-una ge eyero sinena, noeno oko, na Kristora-una atu adungno desetiti nasani Tuwa Bayau tumo didinona. ⁵ “Na buro me yero

nona kasa yero noiya,” ayero sero kotungno ayero yao auna putoung nana oko mitiya. Buro yao teng yaora putoung nana awiya Tuwa Bayaura-una atu gege butunoiya. ⁶ Nune na puro tairo nao sekara buro yao teng yaora putoung awiya pugaina. Awiya sao tauyao ge gayao mitiya auna buro okowata, Owenona buro ara. Mosera ge gayao mene name eno magayao tapunoiya. Arata Oweno mene zo name naora gegeregati-noiya. ⁷ Gitau Tuwa Bayau mene sao tauyao ge nuna daba tame atu gaenu Mose mene puro emo bauno eno pugaina ara. Nung awong eno pugatinenu Tuwa Bayaura waegao bainakama waegainu Mosera benaung waegaine yena. Benaung nuna-una waegao awiya wosiro aung yari sero yero nauna arata saineba Isreli emo bauno mene diti yero nung gaine yao awiya teng oko yewa. Sao tauyao ge dimaora buro mene magayao tapunoiya. Buro amimene Tuwa Bayaura waegaore kasa yena. ⁸ Arare Owenona buro nao tapunoiya amimene sao tauyao ge dimaora buro awiya daigatinasani waegao bainakamane kasa yero noiya ara. ⁹ Buro magayao tapunoiya amimene waegaore kasa yena. Arata pewayero nao tapunoiya amimene zo waegao bainakamane kasa yero noiya ara. ¹⁰ Buro matura waegao awiya buro sekara waegao bainakama mene worinoi putoung wowosinoiya ara. ¹¹ Buro matu mitete aung-kamore yaise sao amimene gitau waegaore kasa yena ara. Arata buro seka mitao gege mitao auna waegao amimene zo bainakama niya.

¹² Buro sekara waegao mitao gege mitariniya,

ayero nigitinonane. Arare nae awang nasani ge puingti nasani oko, tau yero ge puro pu daung gatinasani buro yero nonane. ¹³ Ayero nasani Mose mene yena ayero oko yero nonane. Nung benaung nuna-una waegao aung nauna auna susuwa awiya Isreli emo bauno mene gowi sero, nung mo mene benaung nuna worero puro nasani nauna ara.* ¹⁴ Awong dubora diti awena oko zawagao yewa deka ayero yeme ena mene neya. Dubora diti nunae awiya mo mene worero mitoiya ayero mitiya ara. Arare awong tairo nao matura ge awiya zazagatinasani oko giro baingtutinowa ara. Susuwa ewiya oko keregao gao yero nowa: Kristo mene tairo nao matura buro yero besugainu aung yena. ¹⁵ Awong be yeme eune Mosera ge gayao zazagatinowa awiya mo mene dubora diti nunae worero mitoiya aine ara. ¹⁶ Ge gayao zo eyero mitiya era, “Mose nung emo bauno ge tugata yero aune kapetegairo Tuwara-una babari sero mo awiya besinauna.” Arare deka ayao ine awong dubo darawa yero Tuwa tumo diyaya aune mo dubora diti worero mitoiya awiya besariniya ara. ¹⁷ Ge gayao amimene “Tuwa” ayero sinoiya, awiya Oweno

* **3:13:** Benaung worao. Mose mene Sinai diri atu mitinu Tuwa Bayau mene sao tauyao ge nung eno pugaina be aune Tuwa Bayaura simao waegaore mene suwaye Mosera benaugna gainu nung diri yangdoro wosinu aune Isreli emo bauno mene benaung nuna gao ine teng oko yena. Noeno oko, benaung nuna waegatinauna. Arare nung emo bauno eno Tuwara ge sero aune ago benaung nuna mo mene worero yero nauna. Nupema be nung Tuwa Bayau aune dema ge wina-se yari yero giro mo awiya dutugairo yangdoro aune Tuwa Bayaura benaugna kasa yero nauna.

eno sinoiya ara. Arare Tuwara Oweno mene emo zora-una toiro mitai aune emo amimene dubora diti woraora mo aung nariniya. ¹⁸ Name ge nigao apakana awiya diti benaungne naname woraora mo aung ara, arare Tuwara waegao mene name gaitinoi benaung naname mene waegao nuna awiya asisi mene peperi-peperi yaine yero noiya. Arare name Tuwara waegao anuwing nasani yero nonane Oweno nuna mene name sorepunoi Tuwa ine kasa yerota kasa yero ayero nasani bautu-nasani nonane.

4

Bowi Iwaingna waegao awiya worao aung.

¹ Tuwa nung na ao-diro aposolo buro ewiya na eno sena, arare na oko iyangsao yero nona. ² Ayero nasani nona meko meng gaore pungyero yao awiya puro pu bautara gairo yero nona ara. Ayero na emo oko etegatinona. Na Tuwa Bayaura ge oko darawa yero sisigatinona. Aung ara. Na Tuwa Bayaura benaungna ge nuna keregatinasani emo bauno apakanana dubo uwinona susuwa nana gosinowa ara. ³ Bowi Iwaing sinona awiya emo bauno ena awong kowa iyaore auna nagibo papatinowa amimene gosinowa oko kasa yero noiya. Awiya nona ena mo mene worinowa mitoiya aine noiya. ⁴ Awong tumo diyao aung amimene Bowi Iwaingna waegao gowi sero, tawingna tuwa Sanda mene kotumao nunae sisi-gatinoi diti guma yao mene yaine nasani yero nowa. Kristo nung Tuwa Bayaura same yero noiya, arare Bowi Iwaing awiya Kristora simao waegaore auna ge ara. ⁵ Na ge sinona awiya ge

nana amaze oko niye eno tugata yero nona. Yesu Kristo nung Tuwa naname, arata na awiya Yesu eno soumani ninae gege yero nona, susuwa awiya niye eno tugata yero nona ara. ⁶ Tuwa Bayau nung gitau otu zayaora atu tawing mumene auna atu waegao kasa yaise senu kasa yena deka amimene senu dubora diti nana waegaina. Waegaora susuwa eyao era: Na Kristora diti benaungne gosinasani Tuwa Bayaura simao waegaore giro baingtiwang ara.

Nona mou-mesayao mene Paulora tumo diyao oko besena.

⁷ Putoung puro buro yero nona awiya emora putoung daigatinoiya. Arare putoung awiya nana okowata, Tuwa Bayaura putoung maze kereganese sero nung waegao nuna iwaing awiya pugainu na au iyangyao ine auna mokora atu mitoiya ara. ⁸ Iwo mene na zipunowa, arata na oko iniro sanitinowa. Zipunowa na dubo eto yero nona, arata na oko dubo mininona. ⁹ Iwo mene na tuninowa, arata Tuwa Bayau mene na oko dotinoiya. Dedunowa zuzunona, arata na oko meko yero nona. ¹⁰ Yesu gera yewa deka ayero emo ena mene be giti na gera yari yero nowa. Awiya Yesu iropuro noiya auna putoung amaze taung nana-una atu kasa yai gaese Tuwa Bayau mene nigina teng na eno ayero yero nowa ara. ¹¹ Na Yesura buro-mani yero nona, susuwa aeno emo na dari yero nowa. Awiya Yesura nao taung aingso nana magayaora gerao auna atu kasa daung yaise Tuwa Bayau mene nigina teng na eno ayero yero nowa. ¹² Arare susuwa

eyero mitiya era: Awong na dari yero nowata Yesura putoung mene nana-una atu kasa daung noi niye giro dubo darawa yero nao me tapunowa. ¹³ Dawidi mene ge zo eyero sero gaenu mitoiya era,

Na Tuwa tumo didinona, arare na ge sewang.

Na deka ayero tumo diyao ayao ine puro yero nona, arare na Tuwara ge tugata yero nona ara.

¹⁴ Na eyero gosinona ara: Tuwa Bayau Tuwa Yesu uwenu seka yena deka amimene na Yesura-una susuuno yero nona aeno na nupema uwai seka yero iropana niye aune dema nuna benaungna atu pugariniya ara. ¹⁵ Na mou apakana awiya niye eno eyero kotupunasani dipunona: Ge mene wisika sero bautunai emo sayao oko mene nigiti-nasani Tuwa Bayau bowi yaya yazo bowire nuna mene bainakama yaise.

Tawingna yaya dubo minaore awiya nona wosao gege.

¹⁶ Na ayero sinasani putoung oko kau yero nona. Taung aingso nana wowosinoiya, arata ititi nana mene zo be giti iwaing sekawa nupema kasa yetiya ayao ine yero noiya ara. ¹⁷ Tawingna yaya dubo minaore nana awiya wosao, be apungkaka gege mitariniya. Yaya amimene simao waegaore witao nibamu mitao gege mitao amaze na eno tapunoiya. Simao waegaore amimene tawingna yaya dubo minaore awiya daigairo bainakama nibamu yariniya. ¹⁸ Na dubo nana awiya nona daung diti moko mene gao auna oko pugatinona. Na dubo nana awiya nona diti moko mene gao ine teng oko auna atu pugairo yero nona. Noeno oko, nona daung mitoi gosinonane amimene mitete

oko mitariniya. Arata nona diti mene gao ine teng oko amimene zo mitao gege mitariniya.

5

Paulo mene uriti taung pari sero yawa yawa yena.

¹ Na eyero gosinona: Tawingna taung aingso nana awiya kouboga ine gege ara. Arare kouboga ewiya kasai aune Tuwa Bayau mene uritira garo tauyao zo na eno tamariniya. Garo awiya uritira atu tau-tataware yero mitao gege mitariniya. ² Arare garo uritira atu mitiya amaze na eno wosogaise yowe-mawe sinasani yero nona ara. ³ Ago ititi nana mene garo tauyao aung noiye sero, uriti taung tauyao wosogaise sinona. ⁴ Na tawing taung puro yero nona auna teng yayare dubo minaore nasani oena paena yero nona. Na taung aingso nana yangdoro aung nari oko aratapunona. Na uriti taung seka awiya wosogai pumari sero aratapunona. Ayero nasani tawing taung wurupaora gerao awiya aung yai uriti taung nao me iwaingna gerao amimene ititi nana dowero puro mitaise sinona. ⁵ Tuwa Bayau mene ititi naname-una wori seka ayero kasa yaise sosenu mitoiya. Susuwa awiya ganane kasa yaise sero nung Oweno nuna name eno bere gitau iyengtinu buna. ⁶ Na aeno tau yero nasani yero nona. Anasani eyero gosinona: Tawingna taung aingso mene napo susuwa nana ine noi yero nona auna teng Tuwara napo kau yero nona. ⁷ Awiya eyao eno: Be yeme eune diti moko nana mene gosinona aeno oko, tumo diyao nana auna teng yero nona. ⁸ Na nupema sinena. Na tauyero nasani yero nona. Anasani

tawing taung puro nao awiya ara baina oko tapunona. Arata tawing taung yangdoro Tuwara nape atu nao ami zo ara bainakama tapunona. ⁹ Arare nao awiya Tuwara nape atuta esewa tawingna narineni, awiya eyero kotupunasani aeno tau yero nona ara: “Etutero nana Tuwa mene gai teng yaise.” ¹⁰ Noeno oko, name apakana nete Kristora kotora atu daung mokera dopanese sao mitiya. Ayero dopanane aune tawing taung puro nasani nao yewangne awiya iwaingta meko naungwine auna abena teng pugai tere-tare pumarinenane ara.

Name Tuwa Bayau aune dema otao yero nonane auna ge.

¹¹ Na Tuwa awang nasani emo bauno mene na gaya aposolo me yari sero awong eno susuwa nana sero keregatinona. Arata susuwa nana awiya Tuwa Bayaura ditira atu daung mokera mitoiya. Deka ayero niniae-una atu daung mokera mitoi gosinowita nowa. ¹² Na ayero sana nigaya nane taung nupema puro wiwitasani ge sinena ayero oko yaise. Niye yazo nana iwaing yaise sero ge kau yowi sero, na susuwa nana amaze niye tugata nena era. Nupema emo ena mene moko nunae-una oko, yazo nunae gege eno taung puro wiwitinowa, emo ayao auna ge puro wosaese susuwa nana maze niye tugata nena era. ¹³ Na dau ge sero nona, ayero sineita? Awiya Tuwa Bayaura bowi kasa yaise aeno yero nona. Arata niye ena mene na komaora yero nona, ayero sinowa. Awiya niye

iwaing yaese aeno yero nona. ¹⁴ Kristora dubora mono mene dubo nana uwinoi buro yero nona. Awiya noeno oko, na eyero gosinona: Dekamongka mene name apakana auna abena magayena, arare apakana amimene magayewangne aine niya ara. ¹⁵ Abena naname magayena awiya susuwa euna: Nonane awiya aratamao naname-una oko, abena naname magayero seka yero iropuna awiya nung kotupunasani nane-nese aeno abena naname magayena. ¹⁶ Gitau na emora susuwa gari sero emo witaota wosao i, awiya gosinasani awong awega-ziwega yero nasani naungwa. Arata name apakana magayewangne ayao ine niya, arare yeme awiya na emora susuwa gari sero emo witaota wosao i, awiya gege gosinasani oko awega-ziwega yero nona. Na gitau Kristora bowi ge gege nigiti nasani ge awiya nigiwang wosao yena ara. Arata yeme zo na bowi nuna-una susuwa gosinena kasa niya. ¹⁷ Arare emo zo Kristora-una atu susupunoiya nung emo sekawa nupema kasa yetiya ayao ine yero noiya. Awiya nuna-una atu nao matu aung yenu nao seka kasa yena! ¹⁸ Tani ayao awiya Tuwa Bayau mene yero noiya. Name gitau nung iwo yero nasani naungwane, arata nune Kristo name eno i pasaora atu magayena aeno gege name otao yena ara. Ayero yero name Tuwa Bayau aune otao yaora bowi tugata yao auna buro nae eno pugaina ara. ¹⁹ Ge tugata yanenese sena awiya eyero mitiya: Tuwa Bayau nung Kristo name eno i pasaora atu magayena aeno gege tawing emo bauno name otao yena ara. Ayero nasani pasena naname yangduna ara. Nung otao-gamao

yaora bowi sao auna buro awiya wawong nanae-una pugaina ara. ²⁰ Arare nae Kristora bowi sao emo yero nonane. Arare ge sinonane Tuwa Bayau mene emo bauno yau sinoiya. Nae Kristora bera emo bauno eno isa eyero sinonane, “Niye Tuwa Bayau aune dema otao-gamao yepu.” ²¹ Kristo nung pasena aung. Arata Tuwa Bayau mene name eno pasena naname-una abena mouyao awiya Kristo eno pugainu diuna ara. Awiya name Kristora-una susuuno Tuwa Bayaura dang dubu yero nanenese ahero yena ara.

6

¹ Na Tuwa Bayaura buro-mani yero nona amimene niye eno isa sinasani ge eyero tugata nena: Tuwa Bayaura soremao niye eno pugao awiya me aung oko yaise. ² Tuwa Bayaura ge zo eyero mitiya era: “Na soremao bera atu ge nina nigiwang. Na korayao bera atu ning soremuwang.” Arare sana nigipu. Soremao be awiya era. Korayao be awiya era.

Paulo nung aposolo buro nasani yaya tame nauna.

³ Arare emo mene buro yao nana gaya meko yao eno, na etutero yero nona. Awiya nao nana mene te gayaora nona zo ine yai emo zo mene Tuwara nagibo patari sero nete te gaero zuwero meko yao eno, na ahero yero nona ara. ⁴ Na Tuwa Bayaura buro emo yero nona auna susuwa keregana gaese nao eyero yero nona ara: Yayara mokora atu dubo eo yaore yero nona; yayare dubo minaora tame atu yero nona; awang yao mokora atu yero nona; ⁵ taung nana dero betero nowa; bunao gare

pugatinowa mitona; iwora towang atu yero nona; burora yaya tapunona; pingne buro yero nasani auriti oko awao seka mitona iya gatinoiya; nona minao aung yero nona; ⁶ pasena aung etutero nona; kotumaore dubo-ozaore yero nona; otao mani eno mono pupunona; na burora putoung Oweno mene pugatinoiya amaze puro nona; dubora mono mere yero nona; ⁷ ge me susuware sinona; Tuwa Bayaura putoungne yero nona; Tuwa Bayau na kora yenu iwaing yewang, arare na etutero naora gi bemine puro yero nona. ⁸ Ena mene yazo nana de ika gatinowa, arata ena mene yazo nana dena-betena yero nowa. Ena mene na eno ge bautara sinowa, arata ena mene na bowi yero nowa. Ena mene na ge iwao ge sao emo ayero sinowa, arata na ge me gege sinona. ⁹ Ena mene susuwa nana kau yero nasani na bogamasa ayero sero giro diti ewe yero nowa, arata ena mene susuwa nana giro baingtiro na aratapunowa. Ena mene na eno eyero sinowa, “Nung magayariniya.” Arata gipu! Na kara yero nona era. Tuwa Bayau mene na kora yari dedunoiya, arata na oko dedunoi maganona. ¹⁰ Na dubo minaore yero nona, arata saineba yawa yawa yero nona. Na bogamasa ine yero nona, arata saineba na wau me baina emo daigairo eno pugatinona. Na wawong usa yero nona, arata saineba na nona apakana auna maung yero nona. ¹¹ O Korinti emo mani, dubo nana ninae-una atu tau-tataware yero mitiya, arare ge daung mokera sinena ara. ¹² Dubo nana ninae-una atu tau-tataware yero mitoiya, arata abena dubo ninae mene na oko kotumao yero nowa. ¹³ Arare mani awiso nana, na niye

tugata yane. Niye abena nana pugatinasani dubo ninae na eno bainakama pugaipu mitae.

Mekore Iwaingne awongto otao oko yarineyato.

¹⁴ Niye buro yari sero diga emo niye soremaese dubo dekaongka tiro oko sae. Iwaingne mekore awongto nono yero otao yarineito? Nupema waegaore mumene nono yero tayarineito?

¹⁵ Kristoto Sanda awongto nono yero dubo dekaongka yarineito? Ge nigaore digare awong nono yero dubo dekaongka yarinei? ¹⁶ Name Tuwa Bayau putoungne auna ibu yero nonane amimene bui ibura nona puro nanane teng yarinita? Aung ara. Tuwa Bayau mene eyero sena,

Na nunae towang atu nasani mitao-masi yarinena ara.

Ayero nasani Tuwa nunae yana awong emo bauno dubu nana yero narineya ara.

¹⁷ Arare diga dubu yangdoro bauta potero ewe naese sinena.

Ayero nasani nona meko zo oko inipu.

Ayero yaya nane niye masi zuwero

¹⁸ niye maung yana niye emodi baunodi nana yero narineya.

Tuwa putoung bainakamane mene ayero siniya arauwa.

7

¹ Otao mani, Tuwa Bayau mene ge awiya name eno sena, arare nona meko mene dubo taungne naname beingti yero noiya awiya teng saepu pewa yae. Ayero Tuwa Bayau awang yero nasani dubo pewa yaore nanene.

Paulo mene Korinti emora ge nigiro yawa yawa yena.

² Niye dubo ninae nana-una atu pugaipu mitae. Na ninae-una zo eno nona meko zo oko yewang. Na ninae-una zora nona gera-gaira oko yewang. Na ninae-una zora nona zuma aung oko pumuwang. ³ Na ge awiya niye gona nasani oko sinena. Na mena niye eno eyero sesena, “Dubo nana ninae-una atu tau-tataware yero mitoiya.” Tayao naname iwaing nibamu ware name tairo dema magayari yaine ayero nonane. ⁴ Na niye eno dubo eo yaore yero nona. Na niye eno yawa yawa ewe zo yero nona ara. Arare na yayare dubo minaore auna tame atu nasani niye kotupunona moko nana yawa yawa bainakama kasa yero noiya. ⁵ Na Troas napo yangdoro Masedonia provinsra buro kasa yewang, arata saineba, taung nana mene oregao maingkoka oko pumao. Etu taungna iwo aune mokora awang yao aune mene kasa yero na kaputinasani naunu yero naungwa. ⁶ Tuwa nung emo dubo minaore yo-amaore yero nowa emo ayao awiya onngo sero sorepunoiya amimene na soremari sero Tito iyengtinu buro nana-una atu kasa yena. ⁷ Ayero na soreuna awiya Tito nana-una atu kasa yena aeno gege oko, niye nao iwaing nung eno yewa auna bowi puro buro kasa yero senu nigiwang amimene dema na soreuna. Niye na nupema gari kotung-katung yero nasani nowa; niye na eno zire-buware yero nasani dubo minaore nowa; niye yazo nana de ika gari sero putoung yero nowa – ungwe amaze na eno yenu nigiro yawa yawa bainakama yewang ara. ⁸ Na gitau igi zo gaero niye eno pugaingwa

amimene dubo minao niye eno taunuta, ayero sero na gitau dubo mou tamuwang. Arata yeme zo na dubo mou oko niya. Igi nana mene dubo minao niye eno taunu niye be apungka gege dubo minao mokora atu nauwa, awiya yeme gosinena. ⁹ Na igi awiya gitau gaewang aeno yeme yawa yawa nena. Awiya igi amimene dubo minao niye eno tauna auna okowata, dubo minao mene niye eno dubo darawa yao tauna, auna yawa yawa nena. Dubo minao awiya Tuwa Bayau mene niginu tamuwa, arare ge nana mene dubo ninae oko sisigaina. ¹⁰ Dubo minao Tuwa Bayau mene nigitinoi kasa yero noiya amimene dubo darawa yao tapunoi emo bauno iwaing yero nowa ara. Arare zo nung dubo darawa yero iwaing yariniya amimene yawa yawa yariniya. Arata emo bauno Tuwa Bayau oko tumo diyao yero nowa auna dubo minao mene magayao gege tapunoiya ara. ¹¹ Susuwa ayero mitiya, arare dubo minao Tuwa Bayau mene niye eno tauna amimene yenu ninae-una atu me eto gege okowata, me ewezo kasa yena. Dubo minao amimene yai niye yazo ninae mena ozaung kora yaya iwaing yaise niye ato sineya; pasena emo musugari sineya; abena ninae awang nasani na nupema gari sineya; ge ninae mena kora yari sineya; emo pasena yena auna abena pugari sineya – susuwa ayao awiya dubo minao mene yenu kasa yena. Niye ayero nasani ge apakana kora yeteya ge zo ninae-una atu oko mitiya auna susuwa keregatineya ara. ¹² Gitau niye eno igi gaewang, awiya emo pasena otao eno yenu otao dubo mou yena awongto eno gege oko, niye na oko yangduwao Tuwa Bayaura

benaungna otao nana yero nowa auna susuwa kasa yai gaese niye eno gaewang ara. ¹³ Niye ge nana nigiro ayero yewa aeno dubo nana iwaing yena.

Dubo nana iwaing yena awiya gege okowata, niye Tito dubo iwaing yaise nao yewa nung yawa yawa nasani kapetegairo senu na nigiro yawa yawa bainakama yewang. ¹⁴ Na gitau yazo ninae de ika gatinasani Tito tugata yewang ara. Arare nung buro ninae-una atu kasa yenu samo dao buro yewa amimene ge nana awiya ge iwao oko yena. Na ge me gege niye eno sinona, deka ayero susuwa ninae Tito eno sewang, awiya me gege yena ara. ¹⁵ Tito nung ninae-una bunu niye apakana awang yero nung kora yero nasani ge nanato dimuwa, awiya kotupunasani dubo nuna ninae-una tau-tataware yero mitiya ara. ¹⁶ Niye yeme tani iwaing gege yero nasani narineya, ayero kotupunasani yawa yawa nena.

8

Ge nigao dubu ena mene otao mani soremuwa.

¹ Otao mani, Tuwara dubu Masedonia provinsra atu nowa awong eno Tuwa Bayau mene mono pumaora putoung pugaina auna ge sanane nigipu. ²⁻⁴ Tuwara dubu ena mene Tuwara dubu Yudaya tawingna atu soremao aung bogamasa ine yero nowa awong awiya soremari sero moni pu dekaongna gatinowa. Arare Tuwara dubu Masedonia provinsra atu mitowa amimene yaya-biyaya bainakama auna tame atu nasani bogamasa ine yero nowa, arata saineba gera yawa yawa bainakama nunae-una

atu mitiya, arare awong otao mani ena eno mono pupunasani moni mene soremari sero soseru kora yero pugaiwa be kiziba gairo yasa gaina. Na awong eyero giro baingtinenena: awong nuka nuyetope eo yero kotumao nunae dekaongka yero nona pugaora putoung nunae teng mitoiya, arare nona pugaora putoung nunae awiya daigatinasani bainakama pugaiwa ara. Awong dubu awiya soremari sero nae niganenese isa tautataware yao sewa. ⁵“Awong moni maingkoka ine pugarineita,” ayero sewangne. Arata aung ara. Awong bere gitau dubo nunae Tuwa eno pugairo aune Tuwa Bayaura ara tamao ago nasani dubo nunae nae eno dema pugaiwa ara. ⁶Awong ayero yewa, arare Tito mene ninae-una atu moni pu dekaongna gaora buro zayero yero nete agewa yangduna, awiya besugaise sinenane ara. ⁷Tumo diyaore nao auna putoung, ge tugata yaora putoung, gera susuwa giro baingtaora putoung, burora putoung, dubora mono nae eno pumao auna putoung – nao ayao auna putoung ninae-una atu zapunoiya, arare bogamasa soremaora putoung awiya dema ninae-una atu zamai aune niye dubo eo yaore dubu bogamasa ine yero Yudaya tawingna atu nowa aeno moni ewezo gurufu yepu.

⁸Na sao tauyao ge niye eno oko pugatinena. Arata Tuwara dubu ena mene buro amaze yari sero aratapuneya, arare ninae-una atu dubora mono bainakama mitita, auna susuwa kasa yaise sinena ara. ⁹Niye Tuwa naname Yesu Kristo mono iwaing nuna auna bowi nigitinowa. Nung zamenana simena bainane mene niye eno bogamasa

ine yena. Nung bogamasa ine yena awiya niye zamana simenane yaese ayero yena ara. ¹⁰ Arare na ge ewiya tebeba niye tugata nena. Niye dubu ena gitau yero nasani dawang matura atu moni pu dekaongna gari sero eo yero buro zayewa, ¹¹ amaze susuuno yero besugaipu. Ayero yaya buro yero besugaora eo yao ninae mene buro zayaora eo yao ninae auna teng yariniya. Moni pugaora putoung ninae-una atu mitiya, auna teng pugaipu. ¹² Zo nung nona pugari eo yero niya amimene nona pugaora putoung nuna-una mitiya auna teng nona pugai Tuwa Bayau mene gai teng yariniya. Nona nuna-una oko mitiya auna teng pugaise sao oko mitiya. ¹³ Ena mene taung bisi saore naya niye yaya dokowang yao tamaese oko sinena. ¹⁴ Yeme eune zamana simena ninae-una atu mitiya aeno niye awong dora botiyo mokora miteya awiya soremaese sinena. Nete ago zamana simena awena-una atu kasa yai niye dora botiyo mokora mitaya niye soremarineya aeno sinena. ¹⁵ Gitau Yuda emo wina-soreung nauwa auna ge gayao zo eyero mitiya era, Nona daigairo gurutu yena nung emo zamana simenane oko yena. Nupema nona eto gege gurutu yena amimene nuna-una atu dora botiyo oko kasa yena.

Arare niye deka ayero wina-soreung nasani ne-upu.

Paulo mene Tito aune otao nuna etobe Korinti nape iyengtari sero ge nunae gaena.

¹⁶ Tuwa Bayau nung Tito yo dubo uwenu na niye eno yawa yawa bainakama yero nona deka ayero nune yero niya ara. Arare na Tuwa Bayau

eno dange sinena. ¹⁷ Nung ninae-una baise sesena nigiya. A gege okowata, ninae-una bumari eo yero baingtiro kotumao nuna ninae-una butuniya ara. ¹⁸ Ge nigao otao nanae zo Tuwara Bowi Iwaing tugata noi Tuwara dubu apakana nung giro aratapunowa, nung dema iyengtena butuneyato ara. ¹⁹ Tuwara dubu apakana awong emo awiya na aune dema nasani moni pu dekaongna gaora buro na soremaise sewa kasa yena. Arare na moni pu dekaongna gaora buro yero nona, awiya ena mene Tuwa bowi yaese, o emo bogamasa soremari eo yero nona auna susuwa awiya keregari sero yero nona. ²⁰ Zo mene ge iwinasani na moni ewiya eno na gera pugoiye sero, moni baina awiya diya wina-ye nasani puro pu dekaongna gatinonane ara. ²¹ Nae nona yanane Tuwa mene gege gai iwaing yaise okowata, emo mene dema gaya iwaing yaise sinonane.

²² Na awongto aune otao naname zo dema iyengtena butuneya ara. Emo awiya be ena burora gaero gari yero nonane nung emo tau yao auna susuwa kasa yero noiya ara. Nung kara niye eno yawa yawa yero nasani burora tau yero noiya ara. ²³ Niye Tito giro eyero sepu, “Nung Paulora wati mugo. Awongto buro-mani nanae yero nowato.” Nupema otao naname etobe awiya giro eyero sepu, “Awongto Tuwara dubu mene iyengtitineya ara. Awongto Kristora yazo de ika gatinowato.” ²⁴ Na yazo ninae de ika gatinona auna ge awiya me yaise emo ayao mene ninae-una bumaya otao-gamao yepu Tuwara dubu ena mene nigae.

9

Moni gitau pugairo sosaese sena.

¹ Tuwara dubu ena sorepu nasani moni pugaora buro awiya gosinowa, aeno na ge daigairo niye eno oko gayarinena. ² Niye buro awiya yari eo yero neya, awiya gosinona, arare na yazo ninae de ika gatinasani Masedonia emo bauno eno eyero sinona, “Tuwara dubu Akaya* provinsra atu nowa amimene moni pugaora buro awiya dawang matura atu zayero sosewa mitoiya.” Bowi ninae amimene emo ena dubu bainakama awiya uweti buro auna eo neya era. ³ Na niye bowi nasani ge sewang ge awiya ge iwao yoiye sero, otao mani nana iyengtena butuneya ara. Awiya niye moni sosero kora yero pugaiwa mitoiya ayero sewang, awiya me yaise sero iyengtena butuneya ara. ⁴ Na naka natope ago Masedonia emo enane dema bumana niye moni oko sosao yero tebeba mitaya gaya ge nana ge iwao yai na meng gatinana deka ayero niye dema meng gowi sero. ⁵ Aeno emo ato sesena gitau butuneya ara. Buro kasa yaya giro bogamasa soremaora moni baina pugari sero na eno sewa awiya gitau pugairo sosero kora yepu mitae. Moni awiya dubo moure oko, dubo iwaingne pugaese sinena. ⁶ Eyero sinena era: Zo nung nona we eto gege urariniya amimene nona eto gege minariniya. Zo nung nona we daigairo urariniya amimene nona daigairo mininasani nariniya. ⁷ Arare niye nata-nata kotungno baingtiro aune kotumao ninae-

* **9:2:** Akaya. Korinti napo awiya Akaya provinsra napo baina.

una teng moni pugaipu. Dubo mou yaoreta ato saora oko yae. Zo nung yawa yawa nasani dubo eo yaore moni pugatinoyia, nung awiya Tuwa Bayau mene giro yawa yawa yero noiya. ⁸ Tuwa Bayau nung zamena simenana maung mene mono pao nuna-una nona ipu ewa-gaewa yao niye eno pugai zamena simena ninae-una atu kasa yai niye mininasani mono paora buro daigairo yari sero nona oko kau yarineya. ⁹ Ge gayao zo eyero mitiya era, Nung bono yero nasani bogamasa eno mono pupunoyia ara. Arata mono pao nuna awiya mitao gege mitariniya ara.

¹⁰ Tuwa Bayau nung emo eno nona we pugatinoi urinowa, deka aine me tapunoi mininowa amimene niye deka ayero uraese niye eno nona we taungno gao yai mono pao ninae-una me bainakama kasa yariniya. ¹¹ Ayai zamena simena bainakama niye eno pugatinai niye soremao benaung giti yarineya. Ayero yaya otao mani daigairo mene moni ninae amaze wawong nanae-una atu puro Tuwa Bayau eno dange sinasani nung bowi yarineya ara. ¹² Niye Tuwara dubu eno mono pupunasani moni pugarineya amimene dora botiyo nunae tunarineya. A gege oko, amimene Tuwa Bayau eno dange sao auna zamena simena tamai Tuwa Bayaura-una babariniya ara. ¹³ Niye Kristora Bowi Iwaing nigiro dipunowa ayero sinowa auna me awiya mono pumaora buro ninae mene keregariya. Ayero yai Yerusalem napora buro emota ge nigao apakana amimene Tuwa Bayau bowi yarineya. A gege oko, bogamasa soremaora moni ninae baina

awong eno pugatineya amaze puro nung bowi yarineya ara. ¹⁴Ayero nasani ninae-una atu Tuwa Bayaura soremao bainakama kasa yena awiya gosinasani dubo mene kotupunasani niye eno Tuwa Bayau isa sarineya. ¹⁵Tuwa Bayau mene Mani nuna dekaongka iyengtina awiya name nung eno abena yaine yao teng oko. Arare name nung bowi nasani dange nung eno sanene.

10

Emo ena mene Paulo puro wosiwa auna ge abena sena.

¹ Na Paulo. Kristo nung dubo-ozaore etutero nasani nauna awiya na naka natope nagibo deka awiya papatinasani sana nigipu. Ena mene na eno eyero sinowa, “Etu buro nasani ge monone sinoiya. Arata nung otu baungno nasani igi gaero name eno ge gorobore sinoiya ara.” ² Na ninae-una buro atu nasani ge gorobore tugata yanese auna na dubo oko uwae. Ena mene na eno eyero sinowa, “Nung taungna nona eno gege noiya.” Emo ge ayero sinowa aeno ge gorobore tugata yari sero yo nana eo yero noiya ara. ³ Na meba emo ara. Arata na winade yari sero tawing emo mene yero nowa ayero oko yero nona. ⁴ Gi ami puro nasani iwore winade yero nona, awiya taungna gi ami okowata, Tuwa Bayaura gi ami putoungne ara. Arare amimene iwora goma bezero gorobo putoungne nunae dedunona wowosinoiya ara. ⁵ Na emora kotumao ge iwao awiya puro wowosinona. Emo bauno mene Tuwara ge nigowi sero, ena mene taung puro wiwitasani ge iwao ge sero nowa ge iwao ge nunae mene emo bauno

goma abena yero zipunoia. Arare ge iwao ge nunae goma ine awiya kasinona. Gorobo emo mene iwo zo saniro kotumao iwaing pugatinowa aune iwo amimene kotumao meko yangdoro bisi sero ge nunae nigitinoia, deka ayero emo bauno Kristora ge dimaese sero na kotumao ge iwao nunae awiya apakana puro wowosinona. ⁶ Niye ge dimaora eo yero aung yaya aune na emo ena ge dao nunae auna abena pugarinena. Na ayero yari diya mitona ara.

⁷ Nona daung mokera mitiya awiya gipu! Ninae-una atu emo zo mene nuka nutope gosinoi Kristora emo me yero noiya awiya eyero gaise: Nung nata Kristora emo me oko noiya. Name deka dema Kristora emo dubu yero nonane ara. ⁸ Tuwa mene burora putoung na eno pugaina, awiya niye gera yanese oko, soremanese pugaina. Arare na emo ayao amimene naka natope puro wiwitasani ge mouyao zo sana nana-una atu meko oko yariniya. ⁹ Arata igi niye eno gainona awiya giro awang yaese oko gainena. ¹⁰ Ninae-una ena mene na eno eyero sinowa, “Paulo mene igi name eno gainasani ge tau-tataware yao putoungne gainoia. Arata nung naname-una buro kasa yero noiya awiya awang yero sime-sime yero noiya, nupema ge awang yaore sinoia.” ¹¹ Emo ayero sinowa amimene eyero gaese: Nae ake atu nasani ge gainonane, ge auna me awiya ninae-una towang atu nasani gipanane garineya ara.

¹² Emo taung puro wiwitinowa awong awiya nane daigatinona, awiya gosinena. Arare na nono yero buro nana ta buro nunae awiya puro

pu dekaongna gairo “Zota zo mene iwaing niye, gane,” ayero sarineni? Aung ara. Emo ayero nowa amimene buro nunae iwaingta meko niye, awiya gari sero emo enana buro oko kotupunowa. Awong dau mene yaine nasani buro nunae gege kotupunasani buro nunae mene iwaing ayero sinowa. ¹³ Arata nanae mene zo Tuwa Bayau mene burora tano pugaina agege maze ago nasani butunawe ninae-una atu kasa yewangne. Agege eno kotupunasani buro nanae de ika gatinenane. Tano yauseuno buro yewangne auna okowata, buro nae eno senu yewangne aeno gege taung puro wiwitinenane. ¹⁴ Nae burora tano nae eno sao amaze oko yausemuwangne. Aung ara. Niye tano nanae-una bautara oko miteya. Niye tano mokora atu miteya. Arare nae emo ena gitau yero ninae-una kasa yero Kristora Bowi Iwaing tugata yewangne, awiya tano yauseuno oko yewangne. ¹⁵ Nae emo enana buro tanona toiro buro nunae yewa amaze nanae yewangne ayero sero taung oko puro wiwitinonane. Tumo diyao mene ninae-una kasa yero be bumai aune burora maung mene tano seka nae eno pugai aune buro nanae bainakama yaise auna dubo nanae mitoi yero nonane ara. ¹⁶ Buro nanae bainakama yai aune tawing ena ninae-una bautara miteya auna baungno Bowi Iwaing sero babarinenane. Emo ninae-una bautara miteya nunae-una atu Bowi Iwaing sero babarinenane ara. Nae emo zora burora me topetiro taung puro witaora ge awiya sonine sero, atu babari sinenane. ¹⁷ Ge gayao zo eyero mitiya era, Zo nung bowi yao ge sari yero giro buro Tuwa

mene yero noiya auna bowi yao ge saise.

¹⁸ Zo nung, nuka nung bowi yero noiya, nung awiya oko ganane iwaing yaise. Arata emo Tuwa mene bowi yero noiya, nung awiya zo ganane iwaing yaise.

11

Aposolo ge iwao nasani nauwa auna susuwa Paulo mene keregaina.

¹ Niye nigaya na dau ge ine maingkoka niye eno tugata yane. Sana nigipu. ² Na niye eno kotungno emo ena eno kotumao meko puro nona. Awiya nane gege okowata, Tuwa Bayau mene dema yero noiya. Noeno oko, nane niye Kristora bauno iwaing naya ataise niye emo dekaongka nung eno sero gerewang ara. ³ Arata yi mene bauno Ewa etegaina deka ayero emo ena mene niye etegaya dubo ninae dekaongka awiya gagausai niye emo gerao ninae Kristo yangduwao eno, na kotung-katung nena ara. ⁴ Emo zo mene ninae-una atu kasa yero Yesura susuwa nanae tugata yewangne nigwiwa deka amaze okowata, ge susuwa zo ewe tugata yariniya, nupema Oweno nanae-una atu pumuwa amaze oko, seka zo niye eno pugariniya, o Bowi Iwaing nanae-una atu nigwiwa amaze oko, ge zo ewe tugata yariniya, awiya niye awang oko sao nung eno yawa yawa yero nasani tebeba nigitinowa teng yero noiya, ama sina. ⁵ Emo ena mene nuka nuyetope gosinowa awong aposolo witao ayero yero noiya. Arata na, naka natope gosinona na nunae wese ayero oko noiya. ⁶ Ge saora putoung nana-una

oko mitiya, ayero sinowa. Arata ewiya gipu. Tuwara gera susuwa awiya na nigiwang nana-una mokora atu mitoiya. Arare susuwa nana awiya puro pu daung gatinasani niye eno be ozaung keregatinona.

⁷Na gitau ninae-una atu nasani niye emo yazore yaese sero naka natope puro wosiro moni buro yero nasani Bowi Iwaing amaze zuma aung tugata yero naungwa gosinauwa pasena yero naunuta?

⁸Na ninae-una atu nasani Tuwara buro yero yewang Tuwara dubu ena mene moni na eno pugatinauwa, awiya na niye solemari sero moni nunae ugaing yero naungwa, ayao ine niya ara.

⁹Na gitau ninae-una atu nasani nona ena kau yero niye eno buro zo oko pugaingwa. Na nona ena kau nasani naungwa ge nigao otao mani nana ena Masedonia provinsra atu buro nona na eno pugaiwa teng yena ara. Arare na gitau ninae-una atu naungwa niye na eno yaya oko tamuwa, deka ayero ago na ninae-una atu nana na eno yaya oko tamarineya.

¹⁰Kristora ge me dubo nana-una atu miti sinena era: Taung puro witaora ge nana amimene Akaya provinsra butunai zo mene oko puro wosariniya.

¹¹Na noeno ayero sineni? Na dubo ninae-una oko pugao yero nonita? Aung ara. Dubo nana ninae-una atu mitoiya, awiya Tuwa Bayau mene gosinoiya ara. ¹²Nao yero nona amaze nasani narinena. Awiya tebeba oko yarinena. Emo ena awong eyero sinowa, “Paulo mene buro yero noiya deka ayero yero nonane.” Ayero sinasani dubo nunae puro witowi sero,

na dong* nunae dusugatinona ara. ¹³ Emo ayao amimene aposolo ge iwao ara. Awong ge emo ge iwao buro nasani Kristora aposolo dubu ine yero nowa ara. ¹⁴ Ayao awiya tani sekawa zo oko yero nowa. Sanda nung nuka nutope benaung nuna darawa noi angelo waegao auna diti benaungne ine yero noiya. ¹⁵ Arare buro-mani dubu nuna awong deka ayero benaung darawa yero etutero naora buro-mani dubu auna diti benaungne ine yaya name oko yangka sero wawong di gamarine-nane. Awong buro nunae meko auna abena teng tamarineya.

Paulo mene aposolo ge iwao daigati nasani aposolora burora atu yaya-biyaya tapunasani nauna.

¹⁶ Sesena awiya nupema sane. Niye na gaya emo dau ine oko yaise. Nupema na emo dau ayero sari yero giro sepu. Arata nigaya na dema nakana maingkoka gege bowi yane. ¹⁷ Na ge sari nasani nena awiya Tuwara bera oko sarinena. Arata aposolo ge iwao mene taung puro witaora ge zayewa, arare saineba dau ge sarinena. ¹⁸ Emo daigairo mene taungna nona eno bowi yao ge sinowa, arare na deka ayero yarinena. ¹⁹ Noeno oko, emo ena mene dau ge tugata yero nowa niye nigao bainane mene nigitinowa teng yero noiya, ama sina! ²⁰ Emo zo mene niye soumani dubu nuna yaese sinoi nigitinowa; nona nung

* **11:12:** Dong. Paulo mene Korinti emora moni pumati siya, awiya aposolo ge iwao mene eyero sateya, “Nae buro Paulo mene yero noiya deka ayero yero nonane.” Ayero sowi sero Paulo mene buro nuna-una zuma awiya Korinti emora-una wawengna atu pumao yangduna.

eno pugaese sinoi pugatinowa; nona ninae sorero pupunoi dotinowa; emo tuwa ninae noi gosinowa teng yero noiya; niye sowena dedunoi awang oko sinowa. ²¹ Na putoung aung awang yaore nona amimene nono yero aune niye eno ayero yari-neni? Na niye eno ayero oko yao yewang aeno na meng gatinasani[†] sinena ara.

Zo nung nona zo eno taung puro witariniya, awiya na deka ayero taung puro witarinena. Na emo dau mene saine yero nena! ²² Awong nuka nuyetope Yuda emo ayero sinowa, na deka ayero sinona ara. Awong nuka nuyetope Is-reli emo ayero sinowa, na deka ayero sinona ara. Awong nuka nuyetope Abrahamna saisi-buna ayero sinowa, na deka ayero sinona ara. ²³ Awong nuka nuyetope Kristora buro emo ayero sinowa, na saineba dubo dau ge sane: Na awong daigatinasani Kristora buro-mani iwaing yero nona. Buro nana mene buro nunae daigatinoiya, susuwa awiya yaya-biyaya tapunona amimene keregatinoiya. Na awong daigatinasani bunao gare ozaung toitinona. Iwo mene na ozaung waung mene wezinowa. Na ozaung gera yari sero yero nona. ²⁴ Yuda emo awong waung angsi tenao mene na dero zazagatinauwa 39 yero nauna. Tani awiya yewa be 5 yena. ²⁵ Roma emo mene be etama na itu mene dewa. Be zo awiya emo dubu zo mene na daba mene dewa. Be etama wang bezenu witora gutero ta gutero ayero yewang ara. Wang zo meko yenu ping zo wari zo na wito

[†] **11:21:** Meng gao. Paulo nung oko meng gaina. Nung Korinti emo bauno izinasani aeno esega meng gaora yena.

towang atu newang ara. ²⁶ Na ake-nibamu atu buro baungno ayero nasani wa boung auna atu beba gera yero nona; iwora towang atu na beba gera yero nona; Yuda emora towang atu na beba gera yero nona; emo Yuda okora towang atu beba gera yero nona; nape atu beba gera yero nona; eu yanawira atu beba gera yero nona; witora atu beba gera yero nona; ge iwao ge sao emo dubura-una towang atu beba gera yero nona; ²⁷ na burora atu taung dedunasani waura baina yero nona; ayero nasani ping ena oko awao seka zisinona; meri magayaota ou uwe yaore yero nona; na ozaung mo kau yero nasani nona ara. ²⁸ Ayero a gege okowata, wari be giti Tuwara dubu sero sero aeno kotung-katung yero nasani nona. ²⁹ Ge nigao zo mene dubo eto nasani tumo diyao nuna besai aune na maung ninae mene noeno yo-amao aung mitarineni? Ora ge nigao emo zora dubo sisigaya aune na maung ninae mene noeno tini kapao aung yo-ozaore mitarineni?

³⁰ Niye na taung puro witanese sinowa, arare na nona nomaze naka nana-una pugairo sana teng yariniye? Yaya-biyaya burora atu tapunona amimene putoung nana puro wowosinoiya auna ge gege sarinena ami zo teng yariniya. ³¹ Tuwa Yesura Maung Tuwa Bayau nung bowi yao gege yero nonane nuna-una ditira ge me sinena awiya nigitineya. ³² Damaskas nape atu newang napora gitau yao, nung emo tuwa Areta mene burora pugaina, amimene na bunari sero senu gorobo emo nuna mene napora goma auna towao bera atu umo nasani mitiwa. ³³ Arata otao mani nana ena mene na sakara guguno angsi mene goga gaero

garo be maingkoka zo apero angsira atu gururu gururu yewa goma bautara atu wosiro baungno tawing taungno saka goga gayao awiya doro kasa yero bamuwang na oko pumao yewa ara.

12

Paulo mene atiyo yaine yero nona sesekawa gigi-ina.

¹ Na taung puro wiwitasani ge sinena, ge amimene emo oko sorepuniya, arata saineba, sanese sao mitiya, arare sane. Na gitau atiyo yaine newang Tuwa mene nona sesekawa na eno gipena auna ge ungwe yane. ² Na Kristora buro emo mene nona zo giro nawe dotena dawang 14 aung niya ara. Tuwa mene na topu sero puro suwamuro uriti namba 3* auna atu pugaina. Awiya na aingsoreta aingso aung witiwing, awiya na oko gosinena. Tuwa Bayau mene gege gosinoiya. ³ Na eyero gosinena: Tuwa mene senu na Paradais nape witiwang. Arata na aingsore ta aingso dutugairo witiwing, awiya na oko gosinena. Tuwa Bayau mene gege gosinoiya ara. ⁴ Atu witiro Tuwara susuwa ena gigiwang, awiya tawingna nona zora pugairo saine yao awiya teng oko niya. Nupema Tuwara susuwa awiya tawing emo mene keregonine sero pungyero mitaise sena. ⁵ Na atiyo yaine yero uriti mokora atu nona sesekawa gigiwang aeno na nakana bowi

* **12:2:** Uriti namba 3. Yuda emo mene eyero sero nauwa: Uriti etama miteya. Zo awiya ni mene yupunasani nowa. Zo awiya inone arasare mene mitowa. Zo awiya Tuwa Bayaura masi me. Arare uriti namba 3 awiya Tuwa Bayaura napo.

yatena awiya teng yatiya. Na nao naka nana-una ge ungwe yari sero yaya-biyaya tapunona auna ge gege sarinena. ⁶ Na taung nana puro witari satena, awiya ge memoko satena. Awiya na dau emo ine oko yatena. Na gaya emo witao nibamu yoiye sero, na nakana oko bowi nona. Ge sinasani buro nasani ayero nona niye gosinowa amimene gege kotumao ninae una atu mitaise.

Nona zo giginone ine amimene Paulora putoung puro wowosinauna.

⁷ Tuwa mene nona sesekawa na eno gipena, aeno taung nana puro witonu sero, nona zo giginone ine dubo nana matura putoung puro wosaise nana-una atu pugainu mitoiya. Awiya Sandara soumani zo ara. Nung taung nana yanakana puro witonu sero, wawong sapero na dedunasani naise sena ara. ⁸ Nona amimene na duwaise Tuwa eno isa sewang be etama yena ara. ⁹ Arata nung abena na eno ge eyero sena, “Soremao nana mene nina-una atu teng yero noiya. Putoung nana mene emo putoung aung nowa auna atu kasa daung yero baingtitinoiya.” Tuwa mene na eno ayero sena, arare Kristora putoung mene nana-una atu mitaise dero yawero nona. ¹⁰ Kristo eno yero nasani yaya-biyayare nona. Na izinowa; Tuwara ge iwo nasani na gera-gaira nowa; na eno meko yero nowa. Arata saineba dubo yawa yaware yero nona. Na yaya-biyayara atu tau yero nona ara.

Paulora aposolo buro auna susuwa kasa yena.

¹¹ Na dau ge sesena ara. Ninae na eno ge seseya giro ge abena sesena ara. Nika niyeto pe na bowi yateya, awiya teng yatiya. Na emo wosao yero

nona, awiya gosinona, arata ena mene nuyetope “aposolo witao” ayero sinowa auna wese oko yero nona. ¹² Na gitau ninae-una atu nasani buro tau-tataware yao nasani tani diti sekare ena arita tani putoungne ena yetugaiwang amimene aposolo buro nana-una susuwa kere daung gaina ara. ¹³ Na Tuwara dubu enana una atu buro yewang, buro auna agewa awiya na ninae una atu oko yao yangduwang, ayero sineya. Awiya me ara. Na meba yaya buro awong eno pugati nasani wau moni nunae pupunaungwa, yaya buro awiya niye eno oko pugao yewang. Arare niye nao meko nana awiya yangdopu.†

Paulo nung dubo nuna Korinti emora-una atu tau-tataware yero mitauna.

¹⁴ Na be etobe ninae-una bumuwang, arare nupema bumari kora makora nasani nena. Buro taung soga eno niye yaya oko pugarinena. Na wau moni ninae eno oko, niye eno yero nona ara. Mani mamani mene ai maungne eno wau buro yero puro pu dekaongna gaese sao oko mitiya. Ai maungne mene mani awiso eno wau buro yero puro pu dekaongna gaese sao awiya mitiya. ¹⁵ Dubo ititire ninae iwaing yaise na wau moni nana gege oko sisigarinena. Na nao nana dema gera yari sero eo yero nona. Dubo nana awiya ninae-una atu tau-tataware yero mitiya, arare abena dubo ninae awiya nana-una maingkoka

† **12:13:** Paulo mene ge ewiya sena awiya nung Korinti emo bauno izinasani sena. Ayero sai aune awong aposolo ge iwao sou nauwa auna susuwa gaese aeno sena ara. Nupema aposolo ge iwao mene ge iwero wau moni awena pupunauwa awiya gaese sena ara.

gege mitita? ¹⁶ Ninae-una ena mene na eno eyero sinowa, “Nona daung atu sorero pumao awiya oko yena. Arata nung pungyero emo etegatinasani nona sorero pumao awiya yenuta nowa.”

¹⁷ Arare niye gipu. Na emo mani nana ninae-una iyengtiti nasani sewang buro nona zo ninae-una atu oko sorero pumuwa. ¹⁸ Tito mene ninae-una bumaise sewang. Ayero nasani ge nigao otao zo iyengtiwang tairo bamuwato ara. Arare niye gipu. Tito mene buro nona ninae zo oko sorero puna. Nung buro atu buro yena, awiya nane gitau yewang deka ayero yenuta nowa. Nato burora nagibo dekaongka patiwingtota nowa.

¹⁹ Ge bainakama sero gaetena, awiya na yazo nana ninae-una ditira atu iwaing yaise ge sesena, ayero sineita? Aung ara. Na Kristo aune dema nasani Tuwa Bayaura ditira atu ge sesena. Awiya niye yo dingya nana awiya soga yari sero ge sero gaetena ara. ²⁰ Na ninae-una buro niye gana teng oko yao eno, o niye na dema ayero gaya teng oko yao yoiye sero, na kotung-katung yero nena. Na ninae-una buro nona eyao ine tamao eno awang nena: Gausero iwo wina-ye yao, kotumao meko wina-pung yao, tini kapao, be dung yao, izero sao, ge pasao, taung puro witao, ge dao. ²¹ Ninae-una ena mene dubo beingtire nasani bauno meko aune dema nasani emo bauno awang oko yao pasena susuwa giti yero nasani dubo nunae oko darawa yao yero nowa. Arare ayero naya na nupema ninae-una bumana Tuwa Bayau nana mene na ninae ditira atu puro wosai, na emo ayao ine awiya eno zire-buware yao eno, na kotung-katung nena arauwa.

13

Pasena yangduwaese sero awong dawong gaena.

¹ Arare na ninae-una bumana be etama yariniya. Emo etota etama mene zora pasena keregaya ganane ge me yariniya. ² Na gitau be namba tu ninae-una buro emo pasena yero nowa arita niye ena dema niye eno wini ge sewang, deka amaze yeme ake etu nasani sinena era: Na ago nupema buro niye oko ao-diyarinena. ³ Dubo nana-una ge pugatinoi sinona awiwa Kristo ara. Auna susuwa kasa yai gari sinowa, arare na ninae-una kasa yana garineya ara. Kristo mene ninae-una atu buro yari sero putoung aung ine yero oko yero noiya. Nung putoungne yero noiya ara. ⁴ Gitau nung putoung nuna pungyero putoung aung ine yero nenu i pasaora dewa ara. Arata yeme awiwa nung Tuwa Bayaura putoungne iropuna noiya ara. Nae te weso nuna papatinasani putoung aung yero nonane ara. Arata nae Tuwa Bayaura putoungna desetiti nasani Kristo aune dema nonane. Arare nae ninae-una kasa yero putoung nuna kereganane garineya.

⁵ Niye ge nigao emo bauno me yero nowita aung ing, awiwa kotungno gipu. Niye nika niyetope dubo ninae mene kotungno gipu. Yesu Kristo mene dubo ninae-una atu noiya, auna me kau yero nowita? Niye taung gege mene ge nigao emo bauno yarineya, awiwa Yesu Kristo mene dubo ninae-una atu oko nariniya. ⁶ Nae awiwa taung gege mene nigao emo oko yero nonane. Awiwa giro baingtaese kotung-katung nena. ⁷ Tuwa

Bayau mene niye diya yai pasena oko tamao naese isa sinasani nonane. Pasena yaya nae Tuwa Bayaura putoungne nonane amimene niye gera puganane zuwaya aposolo me yero nonane auna susuwa kasa daung yaise oko sinenane. Aung ara. Niye iwaing naya nae aposolora putoung keregari sero nagibo kau yanane teng yariniya. ⁸ Nae eyao emimene ge me puro wosaine yaora putoung oko mitiya. Nae ge me sogayaora putoung gege mitiya. ⁹ Nae putoung keregaora nagibo kau nasani putoung aung ine yero nanane niye putoungne naya dubo nanae iwaing yariniya. Tuwa mene niye korayai iwaing yaese nung eno isa sinonane ara. ¹⁰ Na ninae-una buro putoung na eno pugao amimene niye yanakana dao eno, gitau ake etu nasani wini ge niye eno gainena ara. Tuwa mene putoung na eno pugaina amimene niye gera yanese okowata, niye soga yanese pugaina ara.

Gao ge.

¹¹ Ge nigao otao mani nana, na ge sero besug-atinasani eyero sinena. Niye Tuwa aune dema neupu. Wini ge nana nigiro dubo ninae koramakora yepu. Niye dubo dekaongka yero monone neupu. Ayero naya Tuwa Bayau nung dubora mono aune yo iwaingna maung mene niye aune dema nariniya.

¹² Niye Tuwara gera wawong wina-ini yepu. ¹³ Tuwara emo bauno apakana emimene niye arugatineya. ¹⁴ Tuwa Yesu Kristora soremao aune Tuwa Bayaura dubora mono aune Oweno pu dekaongna gatinoiya amimene ninae-una mi-taise.

TUWA YESU KRISTORA BOWI IWAING
The New Testament in the Zia language of Papua New
Guinea
Nupela Testamen long tokples Zia long Niugini

Copyright © 1982 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zia

Translation by: PNG Bible Translation Association

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

5002a6bd-6e6c-5a91-9a70-756653b93329